अर्चोया

Sankhyayoga Code No (294)

Set No. 1 Question Booklet No. **00014**

15P/270/30

(To be filled up by the candidate by blue/black ball-point pen)

Roll No. | | | | | | | | | |

Roll No. (Write the digits in words) ....

Serial No. of OMR Answer Sheet ....

Day and Date .... (Signature of Invigilator)

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

(Use only ***blue/black ball-point pen*** in the space above and on both sides of the **Answer Sheet**)

1. Within 10 minutes of the issue of the Question Booklet, check the Question Booklet to ensure that it contains all the pages in correct sequence and that no page/question is missing. In case of faulty Question Booklet bring it to the notice of the Superintendent/Invigilators immediately to obtain a fresh Question Booklet.
2. Do not bring any loose paper, written or blank, inside the Examination Hall ***except the Admit Card without its envelope.***
3. ***A separate Answer Sheet is given. It should not be folded or mutilated. A second Answer Sheet shall not be provided. Only the Answer Sheet will be evaluated.***
4. Write your Roll Number and Serial Number of the Answer Sheet by pen in the space provided above.
5. ***On the front page of the Answer Sheet, write by pen your Roll Number in the space provided at the top and by darkening the circles at the bottom. Also, wherever applicable, write the Question Booklet Number and the Set Number in appropriate places.***
6. ***No overwriting is allowed in the entries of Roll No., Question Booklet no. and Set no. (if any) on OMR sheet and Roll No. and OMR sheet no. on the Question Booklet.***
7. ***Any change in the aforesaid entries is to be verified by the invigilator, otherwise it will be taken as unfairmeans.***
8. ***Each question in this Booklet is followed by four alternative answers. For each question, you are to record the correct option on the Answer Sheet by darkening the appropriate circle in the corresponding row of the Answer Sheet, by pen as mentioned in the guidelines given on the first page of the Answer Sheet.***
9. For each question, darken only one circle on the Answer Sheet. If you darken more than one circle or darken a circle partially, the answer will be treated as incorrect.
10. *Note that the answer once filled in ink cannot be changed. If you do not wish to attempt a question, leave all the circles in the corresponding row blank (such question will be awarded zero marks).*
11. For rough work, use the inner back page of the title cover and the blank page at the end of this Booklet.
12. Deposit only **OMR** ***Answer Sheet*** at the end of the Test.
13. You are not permitted to leave the Examination Hall until the end of the Test.
14. If a candidate attempts to use any form of unfair means, he/she shall be liable to such punishment as the University may determine and impose on him/her.

Total No. of Printed Pages : 28 *[उपर्युक्त निर्देश हिन्दी में अन्तिम आवरण पृष्ठ पर दिये गए हैं।]*

collegedunia
India's largest Student Review Platform

ROUGH WORK

रफ़ कार्य

collegedunia
India's largest Student Review Platform

15P/270/30

No. of Questions : 150

प्रश्नों की संख्या : 150

Time : 2 Hours | ***Full Marks : 450***

समय : 2 घण्टे | *पूर्णाङ्क : 450*

Note : (1) Attempt as many questions as you can. Each question carries **3 (Three)** marks. ***One mark will be deducted for each incorrect answer***. **Zero** mark will be awarded for each unattempted question.

अधिकाधिक प्रश्नों को हल करने का प्रयत्न करें। प्रत्येक प्रश्न **3 (तीन)** अंकों का है। ***प्रत्येक गलत उत्तर के लिए एक अंक काटा जायेगा।*** प्रत्येक अनुत्तरित प्रश्न का प्राप्तांक ***शून्य*** होगा।

(2) If more than one alternative answers seem to be approximate to the correct answer, choose the closest one.

यदि एकाधिक वैकल्पिक उत्तर सही उत्तर के निकट प्रतीत हों, तो निकटतम सही उत्तर दें।

1. गौडपादभाष्यं टीका अस्ति

(1) सांख्यप्रवचनभाष्यस्य (2) सांख्यसूत्रस्य (3) योगसूत्रस्य (4) सांख्यकारिकाया:

2. सांख्यकारिकायां कारिका: सन्ति

(1) 24 (2) 40 (3) 60 (4) 72

3. दु:खत्रयाभिघाताज्जिज्ञासा तदपघातके हेतौ। इत्यत्र तच्छब्देन कस्य परामर्श:?

(1) जिज्ञासाया: (2) दु:खत्रयस्य (3) अभिघातस्य (4) दु:खत्रयाभिघातस्य

collegedunia
India's largest Student Review Platform

4. आध्यात्मिकं दुःखं कतिविधम्?

(1) द्विविधम् (2) त्रिविधम् (3) चतुर्विधम् (4) पञ्चविधम्

5. यक्षराक्षसविनायकग्रहाद्यावेशनिबन्धनं दुःखं किमस्ति?

(1) शारीरम् (2) मानसम् (3) आधिदैविकम् (4) आधिभौतिकम्

6. अहङ्कारतत्त्वं कीदृशम् अस्ति?

(1) प्रकृतिरूपम् (2) प्रकृतिविकृतिरूपम् (3) विकृतिरूपम् (4) अनुभयरूपम्

7. शब्दतन्मात्रं कस्य प्रकृतिरस्ति?

(1) महत्तत्त्वस्य (2) अहङ्कारस्य (3) पृथिव्याः (4) आकाशस्य

8. पञ्चज्ञानेन्द्रियाणां प्रकृतिरस्ति

(1) बुद्धितत्त्वम् (2) अहङ्कारतत्त्वम् (3) मनः (4) पञ्चतन्मात्राणि

9. "तत्त्वान्तरोपादानत्वं च प्रकृतित्वमिहाभिप्रेतम्" इति कुत्र प्रोक्तम्?

(1) सांख्यसूत्रे (2) सांख्यप्रवचनभाष्ये (3) सांख्यतत्त्वकौमुद्याम् (4) गौडपादभाष्ये

10. सांख्यदर्शने कति प्रमाणानि स्वीकृतानि?

(1) त्रीणि (2) चत्वारि (3) षट् (4) नव

collegedunia
India's largest Student Review Platform

11. "प्रमाणम् इति समाख्या" इत्यत्र समाख्यापदस्य कोऽर्थः?

(1) अभिधायकः शब्दः (2) यौगिकः शब्दः

(3) लाक्षणिकः शब्दः (4) व्यञ्जकः शब्दः

12. प्रतिविषयाध्यवधायः इति कस्य प्रमाणस्य लक्षणम्?

(1) प्रत्यक्षस्य (2) स्वार्थानुमानस्य (3) परार्थानुमानस्य (4) आप्तवचनस्य

13. सांख्यदर्शने अनुमानं कतिविधम्?

(1) एकविधम् (2) द्विविधम् (3) त्रिविधम् (4) चतुर्विधम्

14. प्रतिविषयाध्यवसायः इत्यत्र प्रतिविषयपदस्य कोऽर्थः?

(1) अहङ्कारः (2) इन्द्रियम् (3) बुद्धिः (4) घटादिः

15. तल्लिङ्गलिङ्गिपूर्कम् इत्यत्र तत्पदेन कस्य ग्रहणं भवति?

(1) आप्तवचनस्य (2) दृष्टस्य (3) अनुमानस्य (4) उपमानस्य

16. तल्लिङ्गलिङ्गिपूर्वकम् इत्यत्र लिङ्गिपदस्य आवृत्त्या लिङ्गमस्यास्तीति व्युत्पत्त्या च किं दर्शितं भवति?

(1) पक्षधर्मताज्ञानम् (2) विपक्षधर्मताज्ञानम्

(3) सपक्षधर्मताज्ञानम् (4) सपक्ष-विपक्षधर्मताज्ञानम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

17. वीतम् अनुमानं कतिधा?

(1) द्वेधा (2) त्रिधा (3) चतुर्धा (4) पञ्चधा

18. दृष्टस्वलक्षणसामान्यविषयमनुमानं किमस्ति?

(1) शेषवत् (2) पूर्ववत् (3) सामान्यतोदृष्टम् (4) अवीतम्

19. सांख्यनये उपमानस्यान्तर्भाव: कुत्र भवति?

(1) दृष्टे (2) अनुमाने (3) शब्दे, अनुमाने प्रत्यक्षे च (4) शब्दे

20. सांख्यमते अर्थापत्तेरन्तर्भाव: कस्मिन् प्रमाणे भवति?

(1) प्रत्यक्षे (2) अनुमाने (3) शब्दे (4) अनुमाने शब्दे च

21. अभाव: प्रत्यक्षमेवेति केषां मतम्?

(1) नैयायिकानाम् (2) मीमांसकानाम् (3) वैशेषिकाणाम् (4) सांख्यानाम्

22. सम्भवरूपं प्रमाणं के स्वीकुर्वन्ति?

(1) वेदान्तिन: (2) मीमांसका: (3) पौराणिका: (4) सांख्या:

23. अतीन्द्रियाणां प्रधानादीनां प्रतीति: कस्मात् प्रमाणात् भवति?

(1) प्रत्यक्षात्
(2) सामान्यतोदृष्टादनुमानात्
(3) उपमानात्
(4) अर्थापत्ते:

collegedunia
India's largest Student Review Platform

24. वियति उत्पतन् पतन्त्री सन्नपि कस्मात् कारणात् नोपलभ्यते?

(1) इन्द्रियघातात् (2) मनोऽनवस्थानात् (3) अभिभवात् (4) अतिदूरात्

25. कश्चित् तोयदविमुक्तानुदबिन्दून् जलाशये कस्मात् न पश्यति?

(1) सौक्ष्म्यात् (2) व्यवधानात् (3) समानाभिहारात् (4) अभिभवात्

26. सतोऽपि प्रधानस्यानुपलब्धौ किं कारणम्?

(1) अतिदूरत्वम् (2) अतिसामीप्यम् (3) मनोऽनवस्थानत्वम् (4) सौक्ष्म्यम्

27. असतः सज्जायते इति केषां सिद्धान्तः?

(1) बौद्धानाम् (2) नैयायिकानाम् (3) सांख्यानाम् (4) वेदान्तिनाम्

28. असदकरणादिति हेतुना किं साध्यते?

(1) असतः सज्जायते (2) सतः असज्जायते (3) सतः सज्जायते (4) सतः सदसज्जायते

29. अधोनिर्दिष्टेषु व्यक्तानां सारूप्यं नास्ति

(1) हेतुमत्त्वम् (2) अत्रिगुणत्वम् (3) सक्रियत्वम् (4) परतन्त्रत्वम्

30. अधोनिर्दिष्टेषु व्यक्ताव्यक्तयोः सारूप्यं नास्ति

(1) अनित्यत्वम् (2) त्रिगुणत्वम् (3) विषयत्वम् (4) अचेतनत्वम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

31. उपादानग्रहणात् इति हेतुना किं साध्यते?

(1) असत्कार्यवाद: (2) सत्कार्यवाद: (3) विवर्त्तवाद: (4) आरम्भवाद:

32. न पटस्तन्तुभ्यो भिद्यते, तन्तुधर्मत्वादित्यनुमानेन किं साध्यते?

(1) कार्यकारणयोरभेद: (2) कार्यकारणयोर्भेद:

(3) कार्यकारणयोर्भेदाभेदौ (4) कार्यकारणयोरनित्यत्वम्

33. रजोगुणो भवति

(1) लघु: (2) गुरु: (3) प्रकाशक: (4) चल:

34. सुखात्मको गुणोऽस्ति

(1) सत्त्वगुण: (2) रजोगुण: (3) तमोगुण: (4) रजोगुणस्तमोगुणश्च

35. प्रवृत्त्यर्थो गुणोऽस्ति

(1) सत्त्वगुण: (2) तमोगुण:

(3) रजोगुण: (4) न रजोगुण: न च तमोगुण:

36. समन्वयात् इति हेतुना किं साध्यते?

(1) व्यक्तम् (2) अव्यक्तम् (3) पुरुष: (4) पुरुषार्थ:

37. कारणकार्यविभागात् कस्य सिद्धिर्भवति?

(1) प्रकृते: (2) पुरुषस्य (3) सत्त्वगुणस्य (4) रजोगुणस्य

collegedunia
India's largest Student Review Platform

38. प्रतिसर्गावस्थायां प्रवर्त्तते

(1) सत्त्वं रजोरूपतया

(2) सत्त्वं सत्त्वरूपतया

(3) रजः सत्त्वरूपतया

(4) तमः रजोरूपतया

39. संघातपरार्थत्वादिति हेतुना किं साध्यते?

(1) मनसः अस्तित्वम्

(2) महत्तत्त्वस्य अस्तित्वम्

(3) प्रकृतेः अस्तित्वम्

(4) पुरुषस्य अस्तित्वम्

40. अधोनिर्दिष्टेषु पुरुषस्य अस्तित्वे हेतुर्नास्ति

(1) त्रिगुणादिविपर्ययात् इति

(2) भोक्तृभावात् इति

(3) अधिष्ठानात् इति

(4) शक्तितः प्रवृत्तेः इति

41. अधोनिर्दिष्टेषु पुरुबहुत्वसाधको हेतुरस्ति

(1) कैवल्यार्थं प्रवृत्तेः इति

(2) त्रैगुण्यविपर्ययात् इति

(3) सौक्ष्म्यात् इति

(4) समन्वयात् इति

42. सतोऽपि वस्तुनः अनुपलब्धौ हेतुर्नास्ति

(1) सामीप्यात् इति

(2) मनोऽनवस्थानात् इति

(3) अयुगपत्प्रवृत्तेः इति

(4) व्यवधानात् इति

collegedunia
India's largest Student Review Platform

43. पङ्ग्वन्धवत् संयोगः कयोर्भवति?

(1) प्रकृतिपुरुषयोः (2) बुद्धिमनसोः (3) इन्द्रियमनसोः (4) द्वयोर्महाभूतयोः

44. आकाशतत्त्वं जायते

(1) रूपतन्मात्रात् (2) गन्धतन्मात्रात् (3) स्पर्शतन्मात्रात् (4) शब्दतन्मात्रात्

45. अध्यवसायः कस्य असाधारणो व्यापारः?

(1) महत्तत्त्वस्य (2) अहङ्कारस्य (3) मनसः (4) चक्षुरिन्द्रियस्य

46. अधोनिर्दिष्टेषु बुद्धेः सात्त्विकं रूपं नास्ति

(1) धर्मः (2) अज्ञानम् (3) विरागः (4) ऐश्वर्यम्

47. विरागस्य कति संज्ञाः भवन्ति?

(1) तिस्रः (2) पञ्च (3) सप्त (4) चतस्रः

48. ऐश्वर्यं कतिविधम्?

(1) द्विविधम् (2) चतुर्विधम् (3) षड्विधम् (4) अष्टविधम्

49. सात्त्विकादहङ्कारात् प्रवर्त्तन्ते

(1) एकादशेन्द्रियाणि (2) पञ्चतन्मात्राणि (3) पञ्चमहाभूतानि (4) पञ्चप्राणाः

collegedunia
India's largest Student Review Platform

50. सात्त्विकाहङ्कारोपादानकत्वं किमस्ति?

(1) बुद्धितत्त्वम् (2) महाभूतत्वम् (3) पञ्चतन्मात्रत्वम् (4) इन्द्रियत्वम्

51. सङ्कल्पलक्षणो व्यापार: कस्य वर्त्तते?

(1) बुद्धे: (2) अहङ्कारस्य (3) मनस: (4) ज्ञानेन्द्रियस्य

52. आलोचनरूपा वृत्ति: कस्य इष्यते?

(1) पञ्चज्ञानेन्द्रियाणाम् (2) कर्मेन्द्रियाणाम् (3) अहङ्कारस्य (4) मनस:

53. स्वालक्षण्यं कस्य वृत्ति:?

(1) श्रोत्रेन्द्रियस्य (2) चक्षुरिन्द्रियस्य (3) त्वगिन्द्रियस्य (4) बुद्ध्यहङ्कारमनसाम्

54. सांख्यमते करणं कतिविधम्?

(1) दशविधम् (2) त्रयोदशविधम् (3) एकादशविधम् (4) पञ्चविधम्

55. करणस्य कार्यं कतिधा?

(1) त्रिधा (2) पञ्चधा (3) दशधा (4) एकादशधा

56. के अविशेषा:?

(1) पञ्च ज्ञानेन्द्रियाणि (2) पञ्च कर्मेन्द्रियाणि

(3) पञ्चमहाभूतानि (4) पञ्च तन्मात्राणि

P.T.O.

collegedunia
India's largest Student Review Platform

57. के विशेषा:?

(1) बुद्ध्यहङ्कारमनांसि
(2) पञ्च महाभूतानि
(3) ज्ञानेन्द्रियाणि
(4) पञ्च प्राणा:

58. सांख्यमते कतितत्त्वानां समुदायात्मकं सूक्ष्मशरीरम्?

(1) अष्टादशतत्त्वानाम्
(2) सप्तदशतत्त्वानाम्
(3) पञ्चदशतत्त्वानाम्
(4) पञ्चविंशतितत्त्वानाम्

59. नटवत् किं व्यवतिष्ठते?

(1) स्थूलशरीरम्
(2) सूक्ष्मशरीरम्
(3) मन:
(4) ज्ञानेन्द्रियम्

60. द्युप्रभृतिषु लोकेषु गमनं केन भवति?

(1) ज्ञानेन
(2) अज्ञानेन
(3) धर्मेण
(4) अधर्मेण

61. अज्ञानेन किं भवति?

(1) बन्ध:
(2) अपवर्ग:
(3) अधस्ताद्गमनम्
(4) ऊर्ध्वगमनम्

62. बन्ध: कतिविध:?

(1) एकविध:
(2) द्विविध:
(3) त्रिविध:
(4) चतुर्विध:

collegedunia.com
India's largest Student Review Platform

63. पुरुषतत्त्वानभिज्ञस्य वैराग्यमात्रात् किं भवति?

(1) संसार: (2) प्रकृतिलय: (3) अविघात: (4) विघात:

64. प्रत्ययसर्गस्य कति भेदा भवन्ति?

(1) विंशति: (2) त्रिंशत् (3) चत्वारिंशत् (4) पञ्चाशत्

65. अशक्तेर्भेदा: कति भवन्ति?

(1) पञ्च (2) अष्टाविंशति: (3) अष्टौ (4) नव

66. एतासु आध्यात्मिकी तुष्टिर्नास्ति

(1) प्राप्ति: (2) प्रकृति: (3) उपादानम् (4) काल:

67. मोह: कतिविधो भवति?

(1) नवविध: (2) दशविध: (3) अष्टविध: (4) अष्टादशधा

68. शब्दादिषु पञ्चसु दिव्यादिव्यतया दशविधविषयेषु रञ्जनीयेषु राग: क:?

(1) मोह: (2) महामोह: (3) तामिस्र: (4) अन्धतामिस्र:

69. क: अन्धतामिस्र:?

(1) अविद्या (2) अस्मिता (3) राग: (4) अभिनेवश:

collegedunia
India's largest Student Review Platform

70. बुद्धिवधाः कति भवन्ति?

(1) पञ्च (2) दश (3) सप्तदश (4) एकादश

71. बाह्याः तुष्टयः कति भवन्ति?

(1) नव (2) अष्ट (3) सप्त (4) पञ्च

72. अधोनिर्दिष्टेषु सिद्धिर्नास्ति

(1) शब्दः (2) अध्ययनम् (3) लघिमा (4) दानम्

73. दैवसर्गे कति विकल्पा भवन्ति?

(1) अष्टौ (2) पञ्च (3) चत्वारः (4) एकः

74. सांख्यमते बन्धः वस्तुतः कस्य भवति?

(1) पुरुषस्य (2) प्रकृतेः (3) मनसः (4) पञ्चतन्मात्राणाम्

75. प्रकृतिः केन एकरूपेण आत्मानं विमोचयति?

(1) धर्मेण (2) विरागेण (3) ऐश्वर्येण (4) ज्ञानेन

76. अथयोगानुशासनम् इत्यत्र अथशब्दस्य कोऽर्थः ?

(1) मङ्गलम् (2) प्रश्नः (3) अधिकारः (4) आनन्तर्यम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

77. अधोनिर्दिष्टासु भूमिषु योगस्य कृते उपयुक्ता भूमिरस्ति?

(1) क्षिप्ता (2) मूढा (3) विक्षिप्ता (4) एकाग्रा

78. रजसा विषयेष्वेव वृत्तिमच्चित्तमस्ति –

(1) क्षिप्तम् (2) विक्षिप्तम् (3) एकाग्रम् (4) निरुद्धम्

79. सर्ववृत्तिनिरोधे सति भवति?

(1) वितर्कानुगतः (2) विचारानुगतः (3) असम्प्रज्ञातः समाधिः (4) आनन्दानुगतः

80. सम्प्रज्ञातसमाधिः कस्यां भूमौ भवति?

(1) क्षिप्तभूमौ (2) विक्षिप्तभूमौ (3) मूढभूमौ (4) एकाग्रभूमौ

81. "योगः समाधिः" इत्युक्तम्

(1) पतञ्जलिना (2) व्यासदेवेन (3) भोजदेवन (4) विज्ञानभिक्षुणा

82. "वृत्तिसारूप्यमितरत्र" इति सूत्रे इतरत्र इति पदस्य कोऽर्थः?

(1) सम्प्रज्ञाते (2) आनन्दानुगते (3) वितर्कानुगते (4) व्युत्थाने

83. "एकमेव दर्शनं ख्यातिरेव दर्शनम्" इति सूत्रमस्ति –

(1) पञ्चशिखसूत्रम् (2) पातञ्जलयोगसूत्रम् (3) सांख्यसूत्रम् (4) न्यायसूत्रम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

84. पातञ्जलयोगदर्शने कति चित्तवृत्तयः प्रोक्ताः?

(1) तिस्रः (2) चतस्रः (3) पञ्च (4) सप्त

85. विशेषावधारणप्रधाना वृत्तिः का?

(1) प्रत्यक्षं प्रमाणम्
(2) स्वार्थानुमानं प्रमाणम्
(3) परार्थानुमानं प्रमाणम्
(4) आगमप्रमाणम्

86. अतद्रूपप्रतिष्ठं किं भवति?

(1) अनुमानप्रमाणम्
(2)आगमप्रमाणम्
(3) विकल्पः
(4) विपर्ययः

87. अन्धतामिस्र इति संज्ञया किमभिधीयते?

(1) रागः (2) अभिनिवेशः (3) द्वेषः (4) अविद्या

88. "चैतन्यं पुरुषस्य स्वरूपम्" इति कस्याः वृत्तेः उदाहरणम्?

(1) आगमप्रमाणवृत्तेः (2) विपर्ययवृत्तेः (3) स्मृतिवृत्तेः (4) विकल्पवृत्तेः

89. स्थितौ यत्नः कः?

(1) विकल्पः (2) विपर्ययः (3) अभ्यासः (4) वैराग्यम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

90. गुणवैतृष्ण्यमस्ति

(1) परंवैराग्यम्
(2) व्यतिरेकसंज्ञावैराग्यम्
(3) एकेन्द्रियसंज्ञावैराग्यम्
(4) वशीकारसंज्ञावैराग्यम्

91. चित्तस्यालम्बने स्थूल आभोगः कः?

(1) विचारः
(2) आनन्दः
(3) वितर्कः
(4) अस्मिता

92. असम्प्रज्ञातसमाधेः उपायः कः?

(1) वशीकारसंज्ञावैराग्यम्
(2) परं वैराग्यम्
(3) अभ्यासः
(4) प्राणायाम्ः

93. विदेहप्रकृतिलयानां समाधिः कः?

(1) भवप्रत्ययः
(2) उपायप्रत्ययः
(3) वितर्कानुगतः
(4) विचारानुगतः

94. कस्य आसन्नतमः समाधिलाभो भवति?

(1) मृदुतीव्रसंवेगस्य
(2) मध्यतीव्रसंवेगस्य
(3) अधिमात्रतीव्रसंवेगस्य
(4) अधिमात्रतीव्रसंवेगस्याधिमात्रोपायस्य

95. क्लेशकर्मविपाकाशयैरपरामृष्टः पुरुषविशेषः कः?

(1) जीवः
(2) ईश्वरः
(3) बद्धजीवः
(4) मुक्तजीवः

collegedunia.com
India's largest Student Review Platform

96. कस्य वाचकः प्रणवः?

(1) अव्यक्तस्य (2) व्यक्तस्य (3) ईश्वरस्य (4) जीवस्य

97. प्रणवं जपतः प्रणवार्थं भावयतो योगिनश्चित्तं कीदृशं सम्पद्यते?

(1) एकाग्रम् (2) क्षिप्तम् (3) मूढम् (4) विक्षिप्तम्

98. चित्तप्रसादनाय सुखसम्भोगापन्नेषु प्राणिषु किं भावयेत्?

(1) करुणाम् (2) मुदिताम् (3) उपेक्षाम् (4) मैत्रीम्

99. तालुनि धारयतः साधकस्य का संविद् जायते?

(1) रससंवित् (2) रूपसंवित् (3) स्पर्शसंवित् (4) शब्दसंवित्

100. "तमणुमात्रमात्मानमनुविद्यास्मीत्येवं तावत् संप्रजानीते" इति किं वर्तते?

(1) सांख्यसूत्रम् (2) योगसूत्रम् (3) पञ्चशिखसूत्रम् (4) योगवार्तिकम्

101. शब्दार्थज्ञानविकल्पैः सङ्कीर्णा समापत्तिः का भवति?

(1) सवितर्का (2) निर्वितर्का (3) सविचारा (4) निर्विचारा

102. पार्थिवस्याणोः सूक्ष्मो विषयः कः?

(1) अहङ्कारः (2) शब्दतन्मात्रम् (3) रूपतन्मात्रम् (4) गन्धतन्मात्रम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

103. तपःस्वाध्यायेश्वर प्रणिधानानि कया संज्ञया उच्यन्ते?

(1) यमसंज्ञया (2) नियमसंज्ञया (3) क्रियायोगसंज्ञया (4) प्रत्याहारसंज्ञया

104. समाधिभावनार्थः क्लेशतनूकरणार्थश्च कः?

(1) क्रियायोगः (2) यमः (3) नियमः (4) प्राणायामः

105. क्लेशाः कियन्तः?

(1) त्रयः (2) पञ्च (3) सप्त (4) दश

106. दृग्दर्शनशक्त्योरेकात्मतेव का?

(1) प्रसुप्तिः (2) अविद्या (3) अस्मिता (4) धारणा

107. दुःखानुशयी कः?

(1) रागः (2) द्वेषः (3) अभिनिवेशः (4) परिग्रहः

108. कर्माशयः कदा विपाकारम्भी भवति?

(1) सत्सु शुभकर्मसु (2) सत्सु अशुभकर्मसु

(3) सत्सु संस्कारेषु (4) सत्सु क्लेशेषु

109. किं हेयम्?

(1) अनागतं दुःखम् (2) वर्तमानं दुःखम् (3) अतीतं दुःखम् (4) वर्तमानं सुखम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

110. योगसूत्रे प्रकाशक्रियास्थितिशीलत्वं कस्य स्वरूपमुक्तम्?

(1) व्यक्तस्य (2) अव्यक्तस्य (3) द्रष्टुः (4) दृश्यस्य

111. कस्य हेतुरविद्या?

(1) द्रष्टदृश्यवियोगस्य (2) द्रष्टदृश्यसंयोगस्य (3) मोक्षस्य (4) चित्तवृत्तिनिरोधस्य

112. कस्य अभावात् संयोगाभावो हानम्?

(1) अविद्यायाः (2) विद्यायाः (3) द्रष्टुः (4) दृश्यस्य

113. "तस्य सप्तधा प्रान्तभूमिः प्रज्ञा" इति सूत्रे तस्येति पदस्य कोऽर्थः?

(1) व्युत्थितचित्तस्य (2) प्रकृतिलयस्य (3) विदेहस्य (4) प्रत्युदितख्यातेः

114. सन्निहितसाधनादधिकस्यानुत्पादित्सा किं वर्तते?

(1) यमः (2) सन्तोषः (3) तपः (4) अपरिग्रहः

115. कृता, कारिता, अनुमोदिता चेति भेदत्रयं कस्य वर्त्तते?

(1) हिंसायाः (2) अहिंसायाः (3) लोभस्य (4) मोहस्य

116. जन्मकथन्तासम्बोधः कदा भवति?

(1) अहिंसाप्रतिष्ठायाम्(2) सत्यप्रतिष्ठायाम् (3) अपरिग्रहस्थैर्ये (4) अस्तेयप्रतिष्ठायाम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

117. धार्मिको भृया इति भवति धार्मिक:

(1) सत्यप्रतिष्ठायाम् (2) अस्तेयप्रतिष्ठायाम् (3) शौचात् (4) अहिंसाप्रतिष्ठायाम्

118. शौचाद् भवति

(1) कायेन्द्रियसिद्धि: (2) इष्टदेवतासंप्रयोग: (3) सर्वरत्नोपस्थानम् (4) स्वाङ्गजुगुप्सा

119. अनुत्तमसुखलाभो भवति–

(1) तपस: (2) ईश्वरप्रणिधानात् (3) सन्तोषात् (4) सत्यात्

120. ईश्वरप्रणिधानाद् भवति?

(1) इष्टदेवतासंप्रयोग: (2) समाधिसिद्धि: (3) सत्त्वशुद्धि: (4) आत्मदर्शनयोग्यत्वम्

121. ''तस्मिन् सति श्वासप्रश्वासयोर्गतिविच्छेद: प्राणायाम:'' इति सूत्रे 'तस्मिन्' इति पदस्य कोऽर्थ:?

(1) ब्रह्मचर्ये सति (2) सन्तोषे सति (3) क्रियायोगे सति (4) आसनस्थैर्ये सति

122. ''बाह्याभ्यन्तरविषयाक्षेपी चतुर्थ:'' इति सूत्रे चतुर्थ इति पदेन किं गृह्यते?

(1) रेचक: (2) पूरक: (3) कुम्भक: (4) केवलकुम्भक:

123. ''धारणासु च योग्यता मनस:'' कस्माद् भवति?

(1) प्राणायामाभ्यासात् (2) यमाभ्यासात्

(3) नियमाभ्यासात् (4) क्रियायोगाभ्यासात्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

124. कुतः परमा वश्यतेन्द्रियाणाम्?

(1) शौचात (2) सन्तोषात (3) प्रत्याहारात् (4) तपसः

125. नाभिचक्रादिदेशेषु चित्तस्य वृत्तिमात्रेण बन्धः किं वर्तते?

(1) ध्यानम् (2) धारणा (3) समाधिः (4) सम्प्रज्ञातः

126. ''तदेवार्थमात्रनिर्भासं स्वरूपशून्यमिव समाधिः'' इति सूत्रे 'तदेव' इति पदस्य कोऽर्थः?

(1) ध्यानमेव (2) ज्ञानमेव (3) अज्ञानमेव (4) तप एव

127. धारणाध्यानसमाधित्रयमेकत्र किमुच्यते?

(1) यमः (2) नियमः (3) प्राणायामः (4) संयमः

128. ''तज्जयात् प्रज्ञालोकः'' इति सूत्रे तदिति पदेन कस्य परामर्शः?

(1) अपरिग्रहस्य (2) सन्तोषस्य (3) संयमस्य (4) तपसः

129. कः चित्तस्य समाधिपरिणामः?

(1) व्युत्थाननिरोधसंस्कारयोरभिभवप्रादुर्भावौ (2) सर्वार्थतैकाग्रतयोः क्षयोदयौ

(3) शान्तोदितौ तुल्यप्रत्ययौ (4) मूढोदितौ तुल्यप्रत्ययौ

130. व्युत्थाननिरोधयोरभि भवप्रादुर्भावौ धर्मिणि कःपरिणामः?

(1) अवस्थापरिणामः (2) एकाग्रतापरिणामः (3) लक्षणपरिणामः (4) धर्मपरिणामः

collegedunia
India's largest Student Review Platform

131. अतीतानागतज्ञानं भवति -

(1) परिणामत्रयसंयमात् (2) प्रत्यये संयमात् (3) सूर्ये संयमात् (4) कायरूपसंयमात्

132. सूर्ये संयमात् भवति

(1) अतीतानागतज्ञानम् (2) ताराव्यूहज्ञानम् (3) भुवनज्ञानम् (4) सर्वभूतरुतज्ञानम्

133. पूर्वजातिज्ञानं भवति?

(1) चन्द्रे संयमात् (2) सूर्ये संयमात्

(3) परिणामत्रयसंयमात् (4) संस्कारसाक्षात्करणात्

134. क्षुत्पिपासानिवृत्तिर्भवति

(1) नाभिचक्रे संयमात् (2) कण्ठकूपे संयमात् (3) ध्रुवे संयमात् (4) मूर्द्धज्योतिषि संयमात्

135. कूर्मनाड्यां संयमाद् भवति

(1) चेतसः स्थैर्यम् (2) सिद्धदर्शनम् (3) कायव्यूहज्ञानम् (4) ताराव्यूहज्ञानम्

136. सत्त्वपुरुषयोः शुद्धिसाम्ये भवति

(1) चित्तस्थैर्यम् (2) परवैराग्यम् (3) अपरवैराग्यम् (4) कैवल्यम्

137. राजमार्तण्डवृत्तेः रचयिता वर्तते

(1) व्यासदेवः (2) भोजदेवः (3) पतञ्जलिः (4) पञ्चशिखाचार्यः

collegedunia
India's largest Student Review Platform

138. पक्ष्यादीनामाकाशे गमनं का सिद्धिरस्ति?

(1) जन्मजासिद्धिः (2) औषधजा सिद्धिः (3) मन्त्रजा सिद्धिः (4) समाधिजा सिद्धिः

139. कर्मजातिः कतिविधा भवति?

(1) द्विविधा (2) त्रिविधा (3) चतुर्विधा (4) सप्तविधा

140. ''तदा द्रष्टुः स्वरूपेऽवस्थानम्'' इति सूत्रे 'तदा' इति पदस्य कोऽर्थः?

(1) व्युत्थाने (2) वितर्कानुगते

(3) विचारानुगते (4) असम्प्रज्ञातावस्थायाम्

141. अधोनिर्दिष्टेषु ईश्वरकृष्णस्य रचना अस्ति?

(1) सांख्यसूत्रम् (2) सांख्यकारिका (3) सांख्यप्रवचनभाष्यम् (4) सांख्यसारः

142. अधोनिर्दिष्टेषु चित्तविक्षेपो नास्ति

(1) आसनम (2) स्त्यानम् (3) संशयः (4) आलस्यम्

143. अधोनिर्दिष्टेषु विक्षेपसहभूरस्ति

(1) प्रमादः (2) अविरतिः (3) अङ्गमेजयत्वम् (4) भ्रान्तिदर्शनम्

collegedunia
India's largest Student Review Platform

144. योगसारसङ्ग्रहस्य रचयिता अस्ति?

(1) पञ्चशिखाचार्यः (2) विज्ञानभिक्षुः (3) वाचस्पतिमिश्रः (4) भोजदेवः

145. सांख्यतत्त्वकौमुदी कस्य ग्रन्थस्य टीका अस्ति?

(1) सांख्यसूत्रस्य (2) सांख्यसारस्य (3) तत्त्वसमाससूत्रस्य (4) सांख्यकारिकायाः

146. प्रकृतिः कतिभिः रूपैः आत्मानं बध्नाति?

(1) त्रिभिः (2) चतुर्भिः (3) सप्तभिः (4) पञ्चभिः

148. अधस्ताद्गमनं केन भवति?

(1) अधर्मेण (2) अज्ञानेन (3) अवैराग्येण (4) अनैश्वर्येण

148. अनिरुद्धवृत्तिः कस्य ग्रन्थस्य वृत्तिरस्ति?

(1) पातञ्जलयोगसूत्रस्य (2) पञ्चशिखसूत्रस्य (3) सांख्यसूत्रस्य (4) तत्त्वसमाससूत्रस्य

149. अधोलिखितासु रचनासु आचार्यवाचस्पतिमिश्रयस्य रचना नास्ति?

(1) तत्त्ववैशारदी (2) योगचन्द्रिका

(3) सांख्यतत्त्वकौमुदी (4) न्यायवार्तिकतात्पर्यटीका

collegedunia
India's largest Student Review Platform

150. ''पुरुषार्थशून्यानां गुणानां प्रतिप्रसवः कैवल्यं स्वरूपप्रतिष्ठा वा चितिशक्तिरिति'' इति सूत्रं पातञ्जलयोगसूत्रस्य कस्मिन् पादे वर्त्तते?

(1) प्रथमपादे (2) द्वितीयपादे (3) तृतीयपादे (4) चतुर्थपादे

collegedunia
India's largest Student Review Platform

ROUGH WORK

रफ़ कार्य

collegedunia
India's largest Student Review Platform

अभ्यर्थियों के लिए निर्देश

(इस पुस्तिका के प्रथम आवरण पृष्ठ पर तथा उत्तर-पत्र के दोनों पृष्ठों पर केवल नीली-काली बाल-प्वाइंट पेन से ही लिखें)

1. प्रश्न पुस्तिका मिलने के 10 मिनट के अन्दर ही देख लें कि प्रश्नपत्र में सभी पृष्ठ मौजूद हैं और कोई प्रश्न छूटा नहीं है। पुस्तिका दोषयुक्त पाये जाने पर इसकी सूचना तत्काल कक्ष-निरीक्षक को देकर सम्पूर्ण प्रश्नपत्र की दूसरी पुस्तिका प्राप्त कर लें।
2. परीक्षा भवन में ***लिफाफा रहित प्रवेश-पत्र के अतिरिक्त,*** लिखा या सादा कोई भी खुला कागज साथ में न लायें।
3. ***उत्तर-पत्र अलग से दिया गया है। इसे न तो मोड़ें और न ही विकृत करें। दूसरा उत्तर-पत्र नहीं दिया जायेगा। केवल उत्तर-पत्र का ही मूल्यांकन किया जायेगा।***
4. अपना अनुक्रमांक तथा उत्तर-पत्र का क्रमांक प्रथम आवरण-पृष्ठ पर पेन से निर्धारित स्थान पर लिखें।
5. ***उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर पेन से अपना अनुक्रमांक निर्धारित स्थान पर लिखें तथा नीचे दिये वृत्तों को गाढ़ा कर दें। जहाँ-जहाँ आवश्यक हो वहाँ प्रश्न-पुस्तिका का क्रमांक तथा सेट का नम्बर उचित स्थानों पर लिखें।***
6. ***ओ० एम० आर० पत्र पर अनुक्रमांक संख्या, प्रश्नपुस्तिका संख्या व सेट संख्या (यदि कोई हो) तथा प्रश्नपुस्तिका पर अनुक्रमांक और ओ० एम० आर० पत्र संख्या की प्रविष्टियों में उपरिलेखन की अनुमति नहीं है।***
7. ***उपर्युक्त प्रविष्टियों में कोई भी परिवर्तन कक्ष निरीक्षक द्वारा प्रमाणित होना चाहिये अन्यथा यह एक अनुचित साधन का प्रयोग माना जायेगा।***
8. ***प्रश्न-पुस्तिका में प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं। प्रत्येक प्रश्न के वैकल्पिक उत्तर के लिए आपको उत्तर-पत्र की सम्बन्धित पंक्ति के सामने दिये गये वृत्त को उत्तर-पत्र के प्रथम पृष्ठ पर दिये गये निर्देशों के अनुसार पेन से गाढ़ा करना है।***
9. प्रत्येक प्रश्न के उत्तर के लिए केवल एक ही वृत्त को गाढ़ा करें। एक से अधिक वृत्तों को गाढ़ा करने पर अथवा एक वृत्त को अपूर्ण भरने पर वह उत्तर गलत माना जायेगा।
10. ***ध्यान दें कि एक बार स्याही द्वारा अंकित उत्तर बदला नहीं जा सकता है। यदि आप किसी प्रश्न का उत्तर नहीं देना चाहते हैं, तो संबंधित पंक्ति के सामने दिये गये सभी वृत्तों को खाली छोड़ दें। ऐसे प्रश्नों पर शून्य अंक दिये जायेंगे।***
11. रफ कार्य के लिए प्रश्न-पुस्तिका के मुखपृष्ठ के अंदर वाला पृष्ठ तथा उत्तर-पुस्तिका के अंतिम पृष्ठ का प्रयोग करें।
12. परीक्षा के उपरान्त ***केवल ओ एम आर उत्तर-पत्र*** परीक्षा भवन में जमा कर दें।
13. परीक्षा समाप्त होने से पहले परीक्षा भवन से बाहर जाने की अनुमति नहीं होगी।
14. यदि कोई अभ्यर्थी परीक्षा में अनुचित साधनों का प्रयोग करता है, तो वह विश्वविद्यालय द्वारा निर्धारित दंड का/की, भागी होगा/होगी।

collegedunia
India's largest Student Review Platform